

SCENARIOARBEID

BAKGRUNN

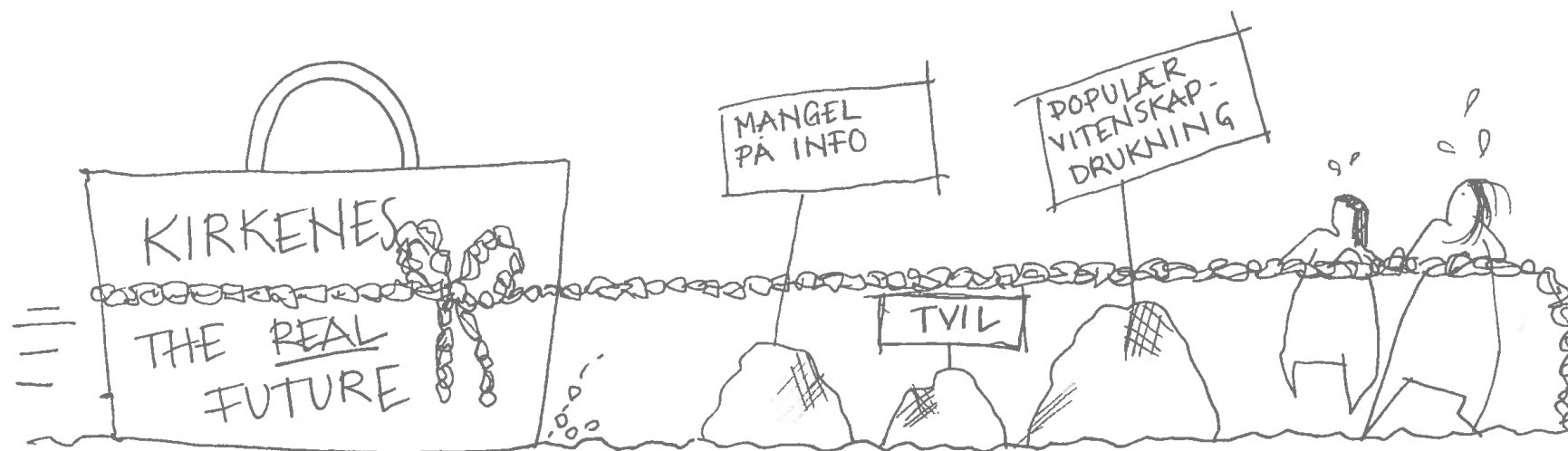
Vi valgte å jobbe med byutvikling i Kirkenes fordi konteksten innebar en veldig usikker fremtid. Dette er også noe som generelt er vanskelig og spennende med byutvikling, og som er satt på spissen i Kirkenes. Vi ønsket å finne ut så mye som mulig om hva denne fremtiden kunne være.

Vi visste at våre konklusjoner ville basere seg på populærvitenskapelige slutninger, på grunnlag av informasjonen vi samlet i feltundersøkelsene. Vi ville bruke scenarioteknikken for å forstå hvor sannsynlig og hvor viktig de ulike påvirkningskreftene kunne være for byutvikling i Kirkenes, og for å skape fremtidsbilder som kan være en del av en visjon som vi vil jobbe med for byen. Vi vet at informasjonen vi har samlet ikke nødvendigvis er representativ, og at det er umulig å spå hva som skjer i fremtiden. Vi forstår og forutsetter at dette er en del av metoden.

Denne teknikken ble brukt som en start for vår prosess, en dytt for å komme igang med å finne en visjon. Resultatet som kom ut av teknikken hjalp oss mye i å ikke bare vite hva vi skulle lette etter videre, men ga oss en pekepinn av hvor vi var på vei.

INNHOOLD

4	scenarioteknikken
6	presentasjon av momenter brukt i scenarioarbeidet
8	scenariomatrisen
10	scenario I: “nybrottssamfunnet”
12	scenario II: “post- industriell spøkelsesby”
14	scenario III: “nord- kalottens Rotterdam”
16	scenario IIII: “look to Kirkenes”
18	konklusjoner

SCENARIOBYGGING

Vi skal bruke scenariorbygging som en metode for å utvikle og definere oppgaven vår. Målet er ikke å spå fremtiden, men å forstå hvilke krefter som kan virke inn på utviklingen. Basert på undersøkelsene av felter på lokalt, regionalt og globalt nivå vil vi sette opp en scenariomatrise.

Den skal hjelpe oss med å danne strategier for å kunne håndtere ulike mulige fremtider, med målrettede og robuste svar.

En kan ha ulike vinklinger på scenarioutvikling. To eksempler er:

1.

Et ønske om å skape et scenario som blir til virkelighet. Scenariet bygges med et formål, og en utvikler strategier for å nå ønsket scenario.

2.

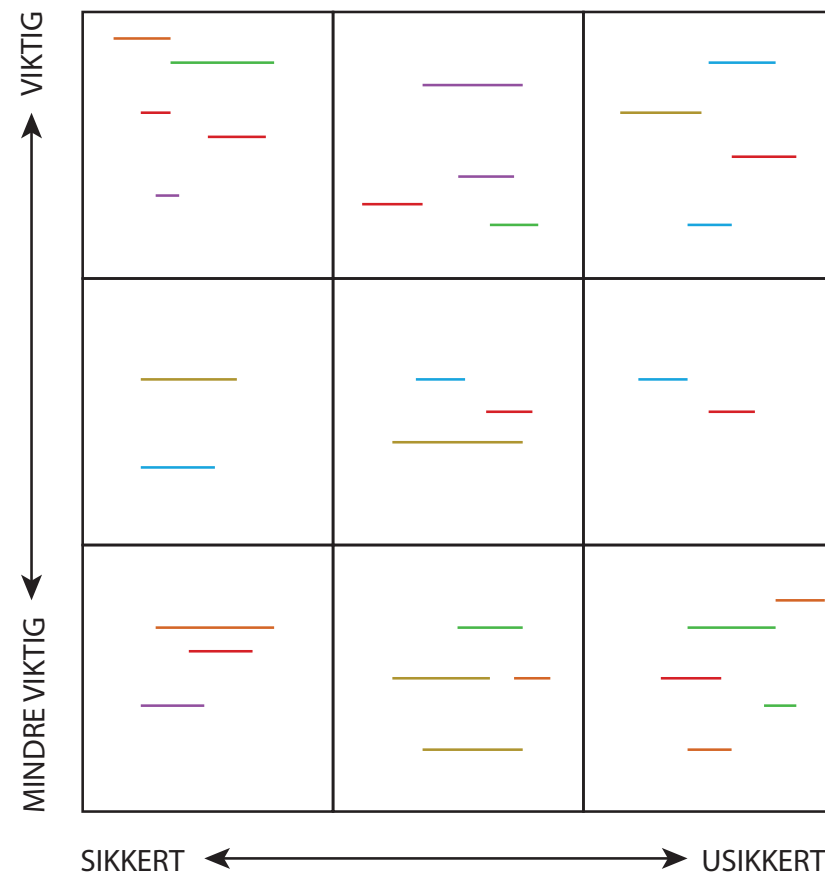
Å bygge et sett ulike, men sannsynlige scenario for fremtiden.

De fungerer som "rettesnorer" for utviklingen av strategier for å hanskst med de mulige fremtidene om de skulle oppstå. En bruker ofte denne innfallsvinkelen når en er usikker på hva fremtiden vil bringe, og en ikke tror en selv kan råde over alle usikre og ukjente faktorer.

Begge innfallsvinkler tar utgangspunkt i nåtiden for å undersøke hva fremtiden kan bli. Her kommer et veldig viktig aspekt ved scenariorbygging inn- det at nåtiden representeres av ulike oppfatninger av "sannheten", ofte basert på særs ulike tolkinger av fortiden. Dette vil for eksempel påvirke feltene vi mener er viktige å undersøke og hvordan vi som arkitektstudenter ser på informasjonen vi finner. Vi forstår og forutsetter at dette er en del av metoden.

Vi har delt inn ulike felt vi vil undersøke, og vil presentere funnene gjennom tekst grafer, diagram og collager. Det er også viktig å finne historisk materiale som kan fortelle noe om tendenser i feltene vi undersøker.

Matrisen har ikke en tallbasert skala, men viser det relative forholdet mellom påvirkningsfaktorene. Påvirkningsfaktorene som står i øvre venstre hjørne er både så "sikre" og "viktige" at de vil være ingredienser i alle mulige framtidsscenario. Å få disse viktige, men usikre faktorene til å danne scenarier krever en kreativ og analytisk tilnærming.

FELTUNDERSØKELSER

Scenarioene bygger på informasjonen vi har fått fra feltundersøkelsene vi gjorde innledningsvis i oppgaven. Vi fikk gjennom feltundersøkelsene mye informasjon, og scenariomatrisen skulle hjelpe oss med å diskutere hva som kan bli retningsgivende for fremtiden til Kirkenes.

Mye kan være retningsgivende for en fremtidig byutvikling,. Etter hvert som vi diskuterte, forstod vi hvor mye som faktisk kan gi ringvirkninger, avhengig av andre høyt usikre ting. Likevel synes vi det hjalp å få satt opp matrisen og diskutere det relative forholdet mellom ulike påvirkningsfaktorer. Vi satt matrisen opp etter hvor sannsynlig, og hvor viktig det kunne være, med følgende spørsmål i hodet:

HAR DET BETYDNING FOR BYUTVIKLINGEN I KIRKENES?

KLIMA &
MILJØ

TURISME

NÆRING &
HANDEL

HELSE &
VELFERD

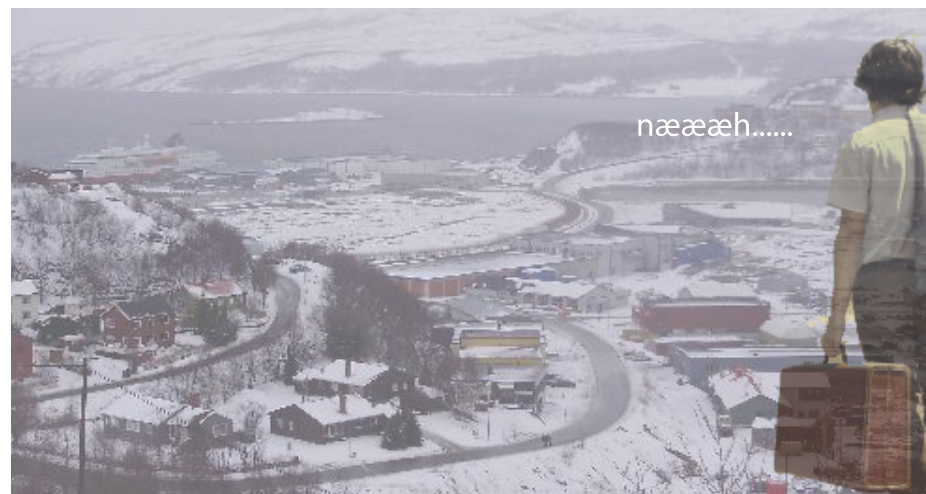

KOMMUNIKASJON

DEMOGRAFI

STATSSTØTTE KUTTES TIL KULTURILBUD?

KIRKENES BLIR POLITISK SENTRUM I ARKTIS?

BILLIG ARBEIDSKRAFT HENTES I STOR GRAD FRA UTLANDET

BOLIGUTVIKLING PÅ SKYTT

KIRKENES BLIR EN VIKTIG HUB FOR DEN NORDLIGE SJØRUTE

DET BYGGES NY GRENSESTASJON PÅ STORSKOG KIRKENES LEVER

KIRKENES BLIR HOVEDSETE FOR ARKTISKE KLIMAFORHAN

VINDMØLLEPARKER ETABLERES I

BILLIG ARBEIDSKRAFT HENTES I STOR GRAD FRA UTLANDET

BYEN LEVER BARE PÅ FORNYBARE RESURSSER

KINESISK EKSPORT SVEKKES KIRKENES LE

KRAV TIL EFFEKTIVISERING AV FISKERINÆRINGEN SENTRALISERER ALL NÆRINGEN
TIL KIRKENES

KRAFTIG ØKNIN

JERNBANE ROVANIEMI - KIRKENES

DET ER BARE VIKARIATER OG SE

ANTALL SOM TAR HØYERE UTDANNING MINKER TIL 10 %

ANTALL NAV'ERE ØKER KRAFTIG

ØKONOMISKE SA

KIRKENES BLIR NORD- NORGES STØRSTE OLJEBY

REINDRIFTEN EFFEKTIVISERES OG VOKSER

DET ER IKKE Lenger GUN

HURTIGRUTA FLYTTES TIL SENTRUM

FLERE ELDRE GIR BEHOV FOR ØKNING I STØTTEORDNINGER
ERHUSFJELLET JERNBANE NIKEL- KIRKENES

SYD- VARANGER GRUVE LEGGES NED
NYTT SYKEHUS GIR FLERE ARBEIDSPLASSE OG ØKER BOLYST
BARE PÅ IKKE- FORNYBARE RESURSSER

HØYERE VANNSTAND GRUNNET GLOBAL OPPVARMING
DLINGER HØYERE LEVEALDER GJØR AT FOLK JOBBER

SØR- VARANGER
PASVIK BLIR HOVEDSTAD FOR ØKOTURISME I VERDEN
PASVIK BLIR ET MEKKA FOR ARKTISK JORDBRUK

STATSSTØTTE TIL KULTURILBUD FJERNES
EVER BARE PÅ FORNYBARE RESURSSER
NOR- TERMINAL BYGGER NYTT LANDBASERT TANKANLEGG PÅ GAMNESET

G I KONGEKRABBEBESTANDEN
DET BYGGES NY GRENSESTASJON PÅ STORSKOG

ESONGARBEID TILGJENGELIG I KIRKENES
JERNBANE NIKEL- KIRKENES

MINERALUTVINNING STYRES KUN AV UTENLANDSKE AKTØRER

NKSJONER MOT FORURENSNING
POLISEN SMELTER

KIMEK FLYTTES
UTDANNINGSINSITUSJON I KIRKENES

STIG Å VÆRE FASTBOENDE I KIRKENES

NY TUNNELL VADSØ- KIRKENES
DET BYGGES NY GRENSESTASJON PÅ STORSKOG

MATRISEN

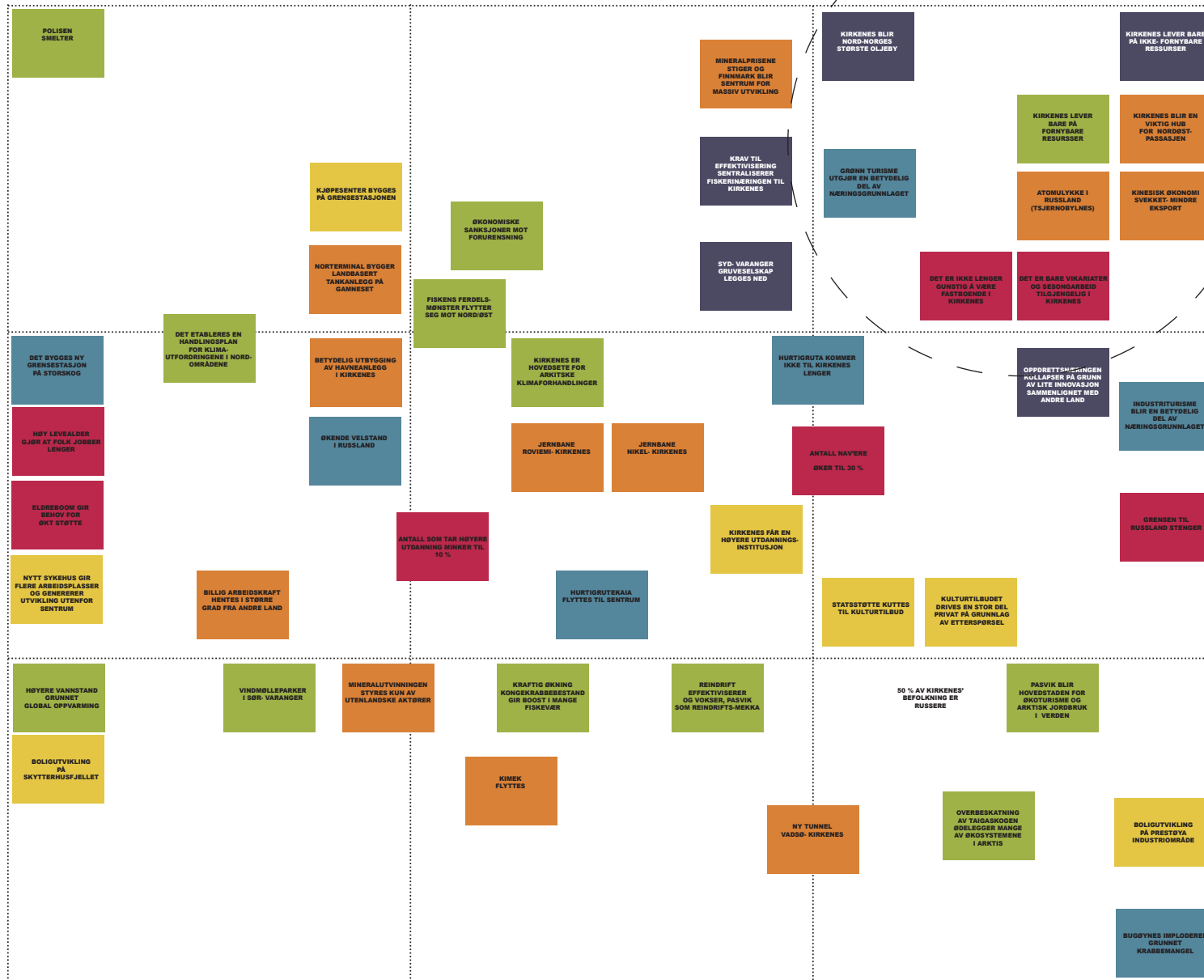
Slik så vår scenariomatrise ut per 30.01 2014.

For at denne metoden skulle kunne dra oss videre i prosessen, var vi oppmerksomme på at vi måtte dra scenariene ganske langt for å få en tydelig differensiering. Momentene som vi brukte til å definere 4 alternative fremtider er markert øverst til høyre i matrisen.

VIKTIG

MINDRE VIKTIG

SIKKERT

USIKKERT

1.

KIRKENES PÅ BAR BAKKE:

NYBROTTSSAMFUNNET

ETTER AT VERDENSSAMFUNNET GIKK ÅT SKOGEN, OG ALLE BYGDER OG TETTSTEDER ISOLERTE SEG FOR Å DRIVE ISOLERT MATPRODUKSJON, STÅR KIRKENES PÅ BAR BAKKE. DET VAR LITE DYRKBAR JORD Å LEVE AV, SÅ DE FLESTE DRAR TIL PASVIK FOR Å ETABLERE NYE JORDBRUKSSAMFUNN. HER ER DET FREMDELES UBERØRT DYRKBAR MARK IGJEN.

KIRKENES KRYMPER TIL EN LITEN FISKELANDSBY, HVOR LAGRING AV SALTET OG TØRKET MAT BLIR GJORT I DE GAMLE GRUVELOKALENE. DET ER FREMDELES NOEN FORLATTE RUSSISKE TRÅLERE IGJEN, SOM BRUKES TIL FISKE TIL EGEN KONSUMERING. DET ER INGEN EKSPORTMULIGHETER FOR HVERKEN MAT, OLJE, GASS ELLER MINERALER, DA HELE VERDENSSAMFUNNET HAR KOLLAPSET GRUNNET MENNESKENES FORURENSNING OG OVERFORBRUK.

ALLE FÅR FAMILIEREIN SOM BRUKES TIL TRANSPORT DA DET IKKE ER BENSIN Å FÅ TAK I, PRODUKSJONEN HAR STOPPET ETTER AT KJØPEKRAFTEN DRAMATISK STOPPET. DET GÅR KOLONNER HVER DAG FOR Å VEKSELE VARER FRA HAVET MED VARER FRA JORDA KIRKENES- PASVIK. DET PASSER GODT PÅ AT DET VERKEN BLIR OVERBESKATNING PÅ JORD, FISK ELLER BEITEDYR. SAMTIDIG BLIR DET OPPRETTET STRENGERE VAKT AV REINBESTANDEN DA SULTNE RUSSERE SNIKER SEG OVER GRENSEN FOR Å DRIVE ROVJAKT PÅ FINNMARKINGENES REIN.

DET BLIR ETTERHVERT MINDRE FORURENSING FRA FORFALLEN INDUSTRI, OG NØRINGSGRUNNLAGET I HAVET BLIR BEDRE. SAMENE BLIR PLUTSELIG KIRKENES STØRSTE RESURSS, DA URFOLKET ER DE ENESTE SOM HAR KLART Å BEVARE TRADISJONENE TIL OPPHAVET SITT OG KAN ALT OM Å LEVE AV FORNYBARE RESURSSER.

KONKLUSJON

Dette er et scenario som kan gi oss spennende utgangspunkt for videre arbeid, og utfordre oss til å jobbe med en “bar- bakke” situasjon som vil være veldig unik. skal vi lage et betydningsfullt innlegg i byutviklingsdebatten i Kirkenes må vi ha en fot i virkeligheten også. Vi tror ikke dette er et sannsynlig scenario i det tidsperspektivet vi jobber i, men vi vet ikke hva som kommer lengre frem i tid.

Dette scenarioet er en sympatisk samtidig dramatisk fremtid. Å sikte mot en mer bærekraftig fremtid er absolutt en viktig målsetting, men realiteten i Kirkenes og verden i dag, gjør at dette blir noe søkt. Vi tror derimot at dette scenariet er noe vi kan jobbe for at ikke skal være nødvendig at skjer, og det er en interessant tanke.

Å begynne på nytt er ikke det første man gjør når man møter et potensielt problem, da kan man heller jobbe aktivt for å løse det i den prosessen man står i. Vi mener det er mer verdifullt å jobbe med en situasjon man faktisk står i, enn å løse et problem man kan unngå.

2.

BYEN SOM SLUKTE SEG SELV:

POST- INDUSTRIELL SPØKELSESBY

ETTER AT ALT SLAMMET FRA GRUVEN BLE DUMPET OVER EN LAV SKO I BARENTSHAVET NÅDDE NATUREN ETTER KORT TID SIN SMERTETERSKEL. DEN ENESTE ARTEN SOM SYNES DET VAR DEILIG MED SLAM VAR KONGEKRABBEN. VEKSTEN AV KONGEKRABBEN ØDELA OGSÅ ALT ANNET UTNYTTBART LIV I HAVET. FISKERINÆRINGEN KOLLAPSET, SAMTIDIG SOM KLIMAENDRINGENE TOK EN DRAMATISK VENDING. NORDØSTPASSASJEN BLE UMULIG Å SEILE I GRUNNET USTABILT VÆRT, KINAS EKSPORTKAPASITET BLE ALVORLIG SVEKKET, OG KIRKENES LED UNDER DETTE.

INDUSTRIANLEGGENE SOM IKKE VAR I BRUK BLE STÅENDE Å FORFALLE, OG MILJØGIFTER OG SØPPEL RANT UT I HAVENE. FOLK REISTE UT FRA BYENS ELENDIGHET, OG KIRKENES BLE EN AV MANGE POST- INDUSTRIELLE SPØKELSESBYER LANGS KYSTEN. NOEN RUSSERE FRA MURMANSK SOM UANSETT HADDE LEVD PÅ KONGEKRABBE HELE LIVET, OG HADDE MILJØGIFTER SOM HOVEDINGREDIENS I BLODET KLARTE Å ETABLERE ET MEGET SPESIELT SAMFUNN I KIRKENES. BYENS BYGNINGER BLE MALT RØDE, VODKAEN FIKK RENNE FRITT, OG MAN MARKEDSFØRTE SEG SOM DET ENESTE STEDET I NORGE MED KOMMUNISTRØDE SOLOPPGANGER.(OG SOLNEDGANGER)

DET ER IKKE Lenger ATTRAKTIVT Å BO ELLER FLYTTE INN I KIRKENES. STATEN SER KIRKENES SOM EN LOST CASE OG SPYTTER IKKE Lenger Penger INN I BYEN. KIRKENES BLIR ETTERHVERT OVERLATT TIL RUSSLAND, DA NORGE SER DET SOM NOE TAP Å LA OMRÅDET TILHØRE ANDRE SIDEN AV GRENSEN.

KONKLUSJON

Dette blir et ytterpunkt som vi vurderer som noe vil unngå mer enn vi vil jobbe mot. Her ligger det mange momenter som kan virke som vekkerer for den raske utviklingen i nord, og er et nyttig scenario vi kan ha i bakhodet i arbeidet vårt.

Dette er “worst case”, et bilde som er en skarp kontrast til hvordan vi kunne sett for oss en byutvikling i Kirkenes. Momenter fra miljøvern-aspektet, som vurderes som svært viktig for utvikling i nord, fått gjøre seg gjeldende i dette scenariet. Hva kan skje om utviklingen går over hodet på lokale politikere og lokale aktører og alt bygges på midlertidig lønnsomme ressurser som bryter ned de naturgitte ressursene?

Et mulig scenario for Kirkenes er jo faktisk at byen blir for sårbar for konjukturer om næringsgrunnlaget blir veldig ensidig. Byen er ikke på nåværende tidspunkt et ensidig industrisamfunn, men mange av de nye arbeidsplassene og livsgrunnlaget som planlegges skapt baserer seg på utnyttelse av midlertidige ressurser. Hva skjer når det ikke lenger er lønnsomt å eksportere malm fra Bjørnevatn? Blir det lønnsomt i lengden å utvinne olje i arktiske strøk? Vi tror at Kirkenes må svare med tiltak for å unngå dette scenariet, blant annet næringsetablering som ikke går på akkord med god by- og samfunnsutvikling.

3.

ALLE SATSER I NORD:

NORDKALOTTENS ROTTERDAM

SAMTIDIG SOM GRENSESAMARBEIDET STYRKES, GIR DETTE GROBUNN FOR FORBEDRING AV INFRASTRUKTUR, OG PLANLEGGING FOR EN LYSSENDE INDUSTRIELL FREMTID. KIRKENES OPPELVER ET VOLDSTOMT LØFT, MANGE TILFYTTERE OG TUSENTALLS NYE ARBEIDSPASSER. INDUSTRIITURISME OPPELVER EN KJEMPEOPPSVING OG HER STÅR KIRKENES I EN SÆRSTILLING.

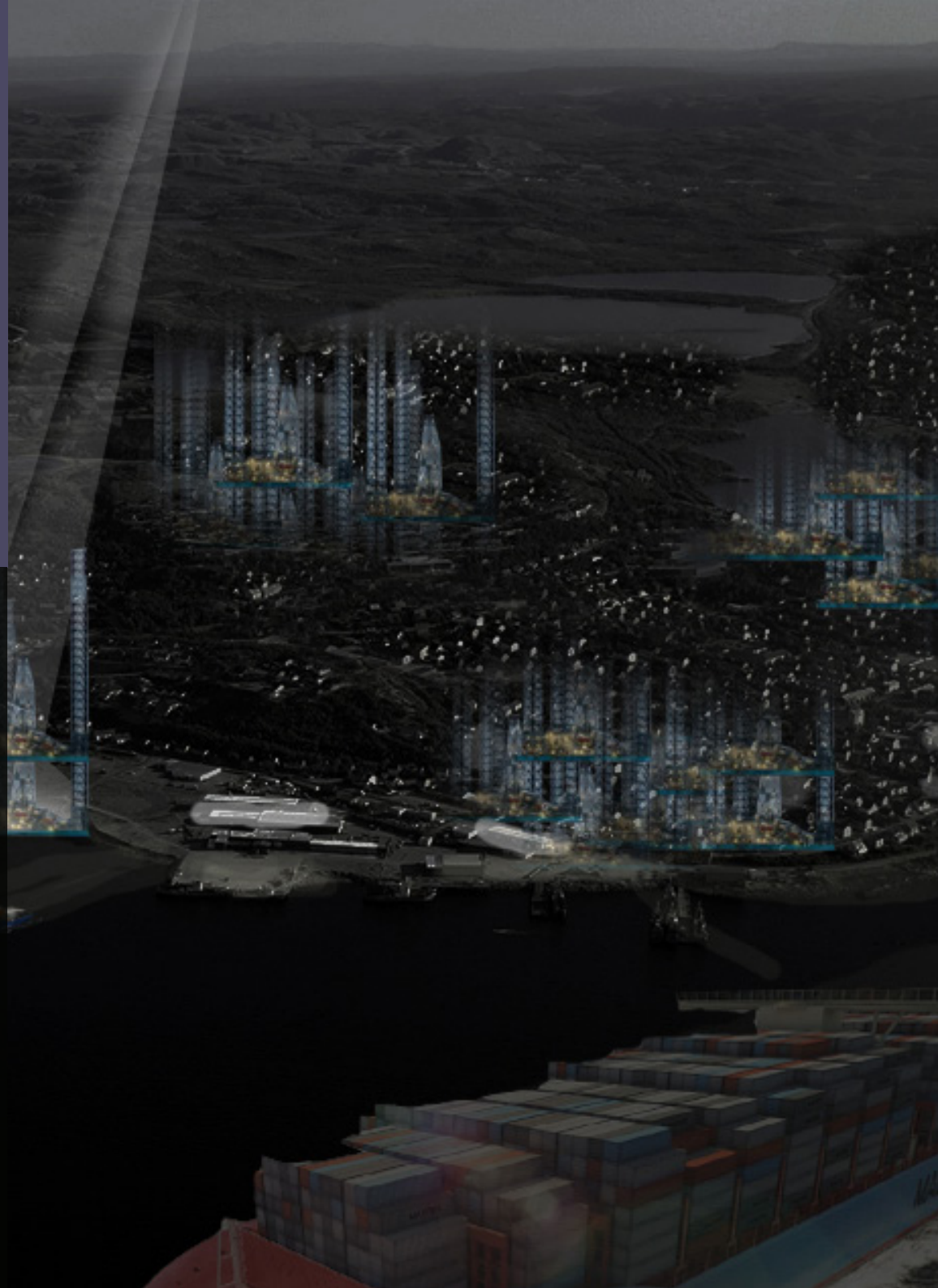
STORE HAVNEANLEGG BYGGES RUNDT HELE BYEN DER DET ER MULIG, OG KIRKENES BLIR DEN VIKTIGSTE OMLASTNINGSHUBEN PÅ DEN NORDLIGE SJØRUTE. EN SØSTERHAVN SOM ETABLERES I CANADA SØRGER FOR AT HELE ARKTIS KNYTTES SAMMEN, OG FORER AKTIVITETEN I KIRKENES YTTERLIGERE.

BÅDE OLJE OG GASSFUNN BLIR GJORT I DET SØRØSTLIGE BARENTSHAV. DET LANDBASERTE TANKANLEGGET PÅ GAMNESET BLIR REALISERT OG ETTERHVERT BYGGET UT DA BEHOVET ØKER. STAMNETTHAVNEN I LEIRPOLLEN UTENFOR BYEN FÅR STADIG FLERE BRUKERE, OG BLIR EN SÆRDELES ATTRAKTIV HAVN FOR MINDRE AKTØRER SOM IKKE KLARTE Å ETABLERE SEG FORT NOK.

MALMEKSPORTEN HAR STORHETSTID, OG TSCHUDI GROUP MED SYD- VARANGER GRUVE BLIR HYLLET SOM GUD I KIRKENES DA DET VAR DE SOM STARTET INDUSTRIUTVIKLINGEN IGJEN ETTER GRUVEN HADDE VÆRT STENGT. RUSSISKE HAVNER HAR BLITT INLEMMET I FELLES TRANSPORTSTRATEGI I NORD- OMRÅDENE OG KINA ER HELT OVERKJØRT I MINERALUTVINNINGSKAPPLØPET.

NORDNORGE DRIVER VELSTANDSNORGE VIDERE. DET ER I NORD FREMTIDEN LIGGER, OG KOMMER TIL Å LIGGE. KLODEN BLIR SNUDD PÅ HODET, OG ALLE KART ER BLITT I ARKTISK PERSPEKTIV. BÆREKRAFTIGE LØSNINGER HAR KLART Å UTVIKLES PARALLELT MED INDUSTRIUTVIKLINGEN, SÅ MILJØPROBLEMENE HAR STAGNERT OG KONSEKVENSENE ER IKKE SÅ STORE SOM MAN SKULLE TRODD.

NORGE ER VERDENS RIKESTE LAND, OG REGNER MED Å VÆRE DET I 2100 OGSÅ.

KONKLUSJON

Et scenario som fort kan bli en realitet, avhengig av naturgitte forutsetninger, verdensmarkedet, politikk og posisjonering. Mange mener alt ligger til rette for at Kirkenes' rolle i industrioppblomstringen i Barentshavet blir betydelig. Om infrastruktur og samarbeid mellom landene i nordområdene forbedres vil man mye lettere kunne transportere mennesker og varer, og det kan gi en enorm utviklingsboost til flere byer langs den arkitske kysten. Kirkenes står i posisjon for å bli et logistikk- og godssentrum om infrastruktur blir lagt til rette.

At det kommer en stor utvikling i nord er noe vi vurderer som svært sannsynlig. Ikke i like stor grad som scenarioet tegner et bilde av, men dette er en fremtid som vi ser at vi ikke kan se bort ifra. Det er ingen tvil om at en trenger mer bærekraftige løsninger og gode planer for klimasamarbeid, men vi tror at ressursutvinning i nord kommer på tross av visjonære bærekraftige tanker til å være et faktum en må forholde seg til.

4.

LOOK TO KIRKENES:

KUNNSKAP OG INNOVASJONSSAMFUNNET

Campus kirkenes

KIRKENES HAR VIRKELIG KLART Å ETABLERE SEG SOM GRENSEBY, OG HAR BLITT POLITISK SENTRUM I BARENTS OG ARKTIS. FOR AT BYEN SKULLE HA FLERE BEIN Å STÅ PÅ ETTER DEN INDUSTRIELLE OPPGANGEN TIDLIG PÅ 2010- TALLET, JOBBET MAN AKTIVT MED Å ETABLERE ET FORSKNINGS- OG UTDANNINGSSAMFUNN, SOM KUNNE BIDRA TIL Å FINNE NYE NÆRINGSVEIER ETTER AT INDUSTRIUTVIKLINGEN AVTAR.

CAMPUS KIRKENES, DEN ARKTISKE HØYSKOLE, ETABLERER SEG I BYEN SAMMEN MED BARENTSINSTITUTTET, KIRKENES NÆRINGSHAGE OG EN FREMADSKUENDE OG AKTIV BYPLANORGANISASJON I KOMMUNEN. STUDENTENE PÅ CAMPUS KIRKENES SKAPER ET MER LEVENDE BYSENTRUM OG GJØR SENTRUM MER ATTRAKTIVT.

ALLE TILFLYTTERENE FÅR TILBUDT LEILIGHETER I ET TETTERE BYSENTRUM, SÅ DE SLIPPER Å KJØPE DYRE ENEBOLIGER MED EN HAGE DE IKKE TRENGER. ELDERE FØLER SEG MER TRYGGE I SENTRUMSNÆRE LEILIGHETER I KOLLEKTIV, SOM OGSÅ EFFEKTIVISERER ELDEREOMSORGEN.

TURISTTILBUDET ER OGSÅ BLITT MYE BEDRE. HURTIGRUTEN HAR FLYTTET TIL SENTRUM. HER BLIR TURISTENE MØTT AV GODE SERVERINGSSTILBUD, BÅTER SOM KOMMER MED KORTREIST MAT, OG MULIGHETER TIL Å BLI FRAKTET MED HURTIGBÅTER RUNDT TIL FISKEVÆRENE. GRUNNET INNOVASJON OG FORSKNING FINNER FISKEVÆRENE STADIG NYE MÅTER Å FORNYE SEG PÅ, OG HAR ET SOLID OG VARIG LIVSGRUNNLAG.

ALLE KLIMADISKUSJONER OG KONFERANSER BLIR LAGT TIL KIRKENES, NOE SOM GENERERER MASSE AKTIVITET OG VILJE TIL FORNYING I SENTRUM. BYEN BLIR FORSKJØNNET OG ATTRAKTIV, OG BYEN HAR KLART Å BRUKE VELSTANDEN OG UTVIKLINGSMULIGHETENE ETTER INDUSTRIOPPBLØMSTRINGEN TIL Å BYGGE MANGE FLERE BEIN Å STÅ PÅ ETTER AT INDUSTRIEN OG IKKE- FORNYBARE RESURSSUTVINNING TILSLUTT OPPLEVDE NEDGANG.

KONKLUSJON

Dette samfunnet presenterer mange gode momenter som kan gi Kirkenes flere ben å stå på i fremtiden. Derimot forutsetter dette scenariet at byen har mulighet til å bygge seg opp som kunnskapssentrum, og opparbeide seg de tilbudene som et slikt samfunn krever. Dette er et optimistisk scenario, som har i seg mye av det en ønsker at skal skje i Kirkenes. Vi tror likevel at dette scenariet ikke står på egne ben, men at et slikt samfunn kan være mulig å bygge i Kirkenes under en oppsving i næringslivet som bygger på mindre bærekraftige ressurser.

KONKLUSJONER

Kunnskaps- og innovasjonsbyen er en sympatisk samtidig spennende tanke. Et samfunn hvor kunnskap og innovasjon fremmes, vil ha verktøyene til å takle konjukturer og omveltninger i samfunnet. Dette er et samfunn vi ser på som robust.

Et slikt samfunn kommer ikke av seg selv. Hva skal samfunnet bygges opp av? Det er ingen som kommer til å knipse med fingerene og gi Kirkenes et universitet uten videre.

For å bygge opp et samfunn som er levedyktig i mange år fremover, må man bruke dagens utvikling og tilgjengelige resurser. Derfor er det spennende å se på scenarioet “Nordkalottens Rotterdam” som et grunnlag for å bygge opp et kunnskaps- og innovasjonssamfunn. Prosessen har gjort oss oppmerksom på at for at en fremtid skal inntreffe, må ofte andre fremtider presenteres som alternativer man ikke ønsker å oppnå, eller som man må bruke for å nå det man vil.

Scenarioprosessen har ikke bare gitt oss videre og lengre blikk på hva som kan skje i Kirkenes, men vi har også blitt mer bevisst på hvor vi vil videre. Målet med prosessen var at vi kunne opparbeide oss en plattform vi kunne jobbe videre fra, og det har scenarioene gitt oss.

Vi ser tydelige tendenser til momenter vi vil jobbe for at skal inntreffe, men også mye vi ikke ønsker at skal skje. Refleksjoner vi har gjort oss med intervjuer, samling av informasjon og ikke minst egne holdninger, gir oss grunnlaget for det videre arbeidet med strategi. Scenarioarbeidet har gitt oss et bilde på hvilket samfunn vi ønsker å planlegge for.